

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Lubuskim Banku Spółdzielczym

I. Cele systemu kontroli wewnętrznej

1. System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.
2. Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnienie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz z przepisami z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

II. Rola Zarządu Banku i Rady Nadzorczej

1. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórki do spraw zgodności.
2. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

III. Przyjęty schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).
 - 1) na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są m.in. za zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych;
 - 2) na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matrycę funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach;

- 3) trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
2. Na wszystkich trzech liniach obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.
3. W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:
 - 1) funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli;
 - 2) komórka do spraw zgodności, której zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
 - 3) niezależna komórka audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

IV. Funkcja kontroli

1. Na wyodrębnioną w Banku funkcję kontroli składają się:
 - 1) wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku;
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych;
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.
3. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiadają komórka ds. kontroli wewnętrznej, zespół ryzyk bankowych, zespół analiz kredytowych, inspektor ochrony danych, koordynator w zakresie przeciw działaniu praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, zespół windykacji i restrukturyzacji oraz komórka do spraw zgodności.
4. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:
 - 1) celów systemu kontroli wewnętrznej;
 - 2) złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych;
 - 3) liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych;
 - 4) ryzyka zaistnienia nieprawidłowości;
 - 5) zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii;
 - 6) zasady proporcjonalności.
5. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach

drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

6. Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.
7. Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej w ramach niezależnego monitorowania polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością.
8. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych.

V. Umieszczenie, zakres zadań, niezależność komórki do spraw zgodności

1. Komórka ds. zgodności w strukturze organizacyjnej Banku podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.
2. Do zadań komórki ds. zgodności należy:
 - 1) prowadzenie rejestru naruszeń compliance;
 - 2) sporządzanie na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej informacji dotyczących stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, zmian w poziomie ryzyka;
 - 3) przedstawianie Zarządowi propozycji działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania w przyszłości;
 - 4) bieżące informowanie Zarządu o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance;
 - 5) monitorowanie na bieżąco zmian w zewnętrznych przepisach prawa
 - 6) opiniowanie nowych produktów lub procesów pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance;
 - 7) opiniowanie procedur wewnętrznych lub wzorców umów pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie compliance (z wyjątkiem wzorów przygotowanych przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub Bank Zrzeszający);
 - 8) opiniowanie materiałów reklamowych Banku (z wyjątkiem materiałów przygotowanych przez Bank Zrzeszający) pod względem posiadania wymaganych zapisów względem klientów Banku;
 - 9) monitorowanie terminowości i zakresu aktualizacji procedur wewnętrznych; monitorowanie realizacji zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielczy System Ochrony SGB;
 - 10) projektowanie, wprowadzanie i stosowanie procedur i metodyk zarządzania ryzykiem braku zgodności;

- 11) kształtowanie świadomości istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku.
3. Niezależność komórki ds. zgodności została zapewniona poprzez:
 - 1) bezpośrednią podległość Prezesowi Zarządu,
 - 2) możliwość bezpośredniego komunikowania się z Zarządem Banku i Radą Nadzorczą Banku;
 - 3) uczestnictwo w posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej;
 - 4) szczególny tryb powołania kierującego komórką, za zgodą Rady Nadzorczej;
 - 5) szczególny tryb odwołania kierującego komórką, za zgodą Rady Nadzorczej;
 - 6) szczególny tryb poziomu wynagrodzeń;
 - 7) ochronę przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem stosunku pracy.

VI. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą

1. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:
 - 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej;
 - 2) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących;
 - 3) zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności;
 - 4) zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.
2. Ocena dokonywana jest zgodnie z kryteriami zawartymi w Zasadach funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Lubuskim Banku Spółdzielczym.

Zarząd Lubuskiego Banku Spółdzielczego

Rada Nadzorcza Lubuskiego Banku Spółdzielczego

zatwierdza: Uchwała nr 2/2023

Protokół nr 1/2023 z 20.01.2023 r.